

Trygg taxi från oss
BÅR-INVA-FPA
06 38 34 106
BJÖRN SVENS

NY FÖRENING. Kalyna heter den nya föreningen som hjälper ukrainare. SIDAN 10

NYSTART. Vörå medborgarinstitut drar igång nytt läsår med massor av spännande kurser. SIDAN 17

KOMMUNBLADET

ONSDAGEN DEN 7 SEPTEMBER 2022

NR 7 • ÅRGÅNG 37

FOTO: FREDRIK WESTBLOM

Gasen i botten – nu kör vi!

● I Vörå är biogasen det gröna guldet. Kommunen har många biogasbilar sett till antalet invånare. Kajsa Mäenpää och Patrik Sandberg är två av många som väljer att köra med biogas, och det gör att företaget Vörå Biogas Ab nu satsat på en tankstation. SIDAN 6

PÅ FLYKT. Tanya flydde kriget i Ukraina för att hitta ett hem i Vörå. Nu berättar hon om vad hon upplevde under flykten. SIDAN 12

TURISM. Elena Liski har ett projekt där hon ska resa genom Finlands alla kommuner. För en tid sedan besökte hon Vörå. SIDAN 8

MAT. Nu har lunchrestaurangen Kaffikäppin än en gång slagit upp dörrarna. Affärerna går bra, säger Christer Bäck. SIDAN 5

Pyrimme olemaan joustavia

• Toimin rakennus- ja ympäristölautakunnan puheenjohtajana Vöyriellä. Rakennus- ja ympäristölautakunta on viranomaislautakunta, joka päättää asioista lainsäädännön ja muiden määräysten perusteella. Siksi lautakunnan liikkumavara on rajoitettua ja teemme harvoin poliittisia päätöksiä. Lautakunnan tehtävä on tulkita lakia, toisinaan myös vastoin jäsenen omaa henkilökohtaista mielipidettä.

Rakennus- ja ympäristölautakunnan työ on monipuolista ja mielenkiintoista, sillä käsiteltävät asiat vaihtelevat laidasta laitaan. Vaikka itselleni tämä on jo viides kausi kyseisessä lautakunnassa, joka kokouksen yhteydessä oppii yhä edelleen jotain uutta. Oikeastaan budjetti on ainoa esityslistalla säännöllisesti toistuva asia.

Muutama vuosi sitten hallintosäännön päivityksen yhteydessä rakennustarkastajalle delegoitiin suuremmat valtuudet myöntää rakennuslupia. Esimerkiksi mökin tai omakotitalon rakennuslupa ei useimmiten vaadi rakennus- ja ympäristölautakunnan käsitelyä, mikä nopeuttaa prosessia kuntalaisen kannalta. Vaikka lautakunnan jäsenen kannalta oli mielenkiintoista tutustua kunnassa käynnissä oleviin rakennusprojekteihin, lautakunta ei käytännössä koskaan tehnyt muutoksia rakennustarkastajan valmistelemiin rakennuslupiin. Nyt lautakunnassa käsitellään enää isompien tai tavallisuudesta poikkeavien rakennusten rakennuslupia. Rakentamisen poikkeamisluvat sen sijaan käsitellään lautakunnassa.

Lautakunnan tärkeimpänä toimintaperiaatteena on kuntalaisten yhdenvertainen kohtelu. Samanlaisessa asiointitilanteessa kaikkia asiakkaita pyritään kohteamaan samalla tavalla. Pyrimme olemaan joustavia ja haluamme auttaa kuntalaisia mahdollistamaan projektejaan, jos se vain onnistuu lainsäädännön puitteissa. Riittätilanteissa, ja saadessamme huomautuksia käsiteltävää asiaa koskien, pyrimme löytämään ratkaisuja, jotka tyydyttävät kaikkia osapuolia, jos se suinkin vain on mahdollista.

Viime vuodet ovat olleet kiireisiä rakennus- ja ympäristötoimistossa. Tuulivoimaa on suunnitteilla useaan eri paikkaan ympäri kuntaa. Tuulivoiman, kuten kaiken muunkin kaavoitus on pitkä prosessi monine eri vaiheineen. Kaavoitusprosessin yhteydessä myös rakennus- ja ympäristölautakuntaa kuullaan, mutta kaavoitusprosessin läpiviemisestä vastaa kaavoitusjaosto yhdessä kaavoitusinsinöörin kanssa. Lopuksi kaavat tulevat aina valtuuston hyväksyttäväksi. Kaavan hyväksymisen jälkeen tuulivoimaloille voi hakea rakennus-, ja usein myös ympäristölupaa.

Ympäristösihteerin työtehtäviin kuuluu esimerkiksi ympäristölupien ja maa-ainesten ottolupien valmistelu sekä jatkuvasti lisääntyvä määrä erilaisia valvontatehtäviä.

”Lautakunnan tärkeimpänä toimintaperiaatteena on kuntalaisten yhdenvertainen kohtelu. Samanlaisessa asiointitilanteessa kaikkia asiakkaita pyritään kohteamaan samalla tavalla.

Monet valvontatehtävistä koskevat juuri erilaisia ympäristölupia. Myös kiinteistöjen jätevesijärjestelmien uusimisen valvonta vesistöjen varilla ja pohjavesialueilla on ajankohtainen asia, joka kuuluu ympäristösihteerin, ja lautakunnan työtehtäviin.

Vuodesta 2020 kunnassamme on tehty kiinteistörekisteriselvitystä. Tarkoituksena on korjata kunnan kiinteistörekisterin ja verohallinnon rekisterin eriväisyydet ja puutteet. Käytännön työ on ostettu konsulttitoimisto FCG:ltä. Käytännössä tämä on näkynyt kuntalaisille mittauskäynteinä, kuulemisina kiinteistöveroasioissa sekä muutoksina kiinteistöverolomakkeella. Myös rakennustarkastaja saattaa ottaa yhteyttä, jos rakennusten tiedoissa on epäselvyyksiä tai rakennuskilta puuttuu lupia.

Rakennus- ja ympäristötoimiston henkilöstö on ollut ylikuormittunutta jo pitkän aikaa ja koronan mukanaan tuoma rakennusbuumi pahensi tilannetta entisestään. Kevätalvella pitkäaikainen rakennustarkastajamme sanoi itsensä irti ja lähti kohti uusia tuulia. Silloin päätimme, että jatkossa kunnassamme on kaksi rakennustarkastajaa. Nyt rakennus- ja ympäristötoimiston henkilöstö koostuu kahden rakennustarkastajan lisäksi ympäristösihteeristä ja kaavoitusinsinööriä, joka työskentelee kaavoitusjaoston alaisuudessa. Lautakunta toivoo, että rakennus- ja ympäristötoimiston henkilökunta ehtii jatkossa paremmin palvella kuntalaisia. Heidän puoleensa voi aina kääntyä mieltä askarruttavissa rakentamiseen ja ympäristöön liittyvissä asioissa.

Strävan är att vara flexibla

• Jag är ordförande för byggnads- och miljönämnden i Vörrå. Byggnads- och miljönämnden är en myndighetsnämnd som fattar beslut på basis av lagar och övriga bestämmelser. Det ger nämnden mycket lite spelrum och vi fattar sällan politiska beslut. Nämndens uppgift är att tolka lagstiftningen, ibland även när den strider mot ledamöternas egna personliga åsikter.

Byggnads- och miljönämndens arbete är mångsidigt och intressant eftersom nämnden behandlar väldigt varierande ärenden. Även om det redan är min femte mandatperiod i nämnden lär jag mig fortfarande någonting nytt i samband med varje möte. Egentligen är budgeten det enda återkommande ärendet på föredragningslistan.

För ett par år sedan när förvaltningsstadgan uppdaterades delegerades till byggnadsinspektören större befogenheter att bevilja byggnadslov. T.ex. ett byggnadslov för en villa eller ett egnahemshus kräver oftast inte behandling i nämnden, vilket försnabbar processen för kommuninvånarna. Även om det från en nämndledamots synpunkt var intressant att ta del av pågående byggnadsprojekt i kommunen gjorde nämnden i praktiken inte några ändringar i de bygglov som byggnadsinspektören hade förberett. Nu behandlas endast bygglov för större eller på något sätt avvikande byggnader i nämnden. Däremot behandlas nog undantagstillstånden i nämnden.

Nämndens viktigaste verksamhetsprincip är jämlikt bemötande av kommuninvånarna. Vi strävar efter att bemöta alla kunder på ett likadant sätt i en likadan situation. Vi strävar efter att vara flexibla och vill hjälpa kommuninvånarna att genomföra sina projekt ifall det bara är möjligt inom ramen för lagstiftningen. Då tvist uppkommer och när vi får anmärkningar angående ett ärende försöker vi

komma på lösningar som tillfredsställer alla parter om det bara går för sig.

De senaste åren har varit bråda i byggnads- och miljöavdelningen. Vindkraft planeras att byggas runtom i kommunen. Vindkraftsplanläggning är, som all annan planläggning, en lång process med flera olika skeden. I samband med planlägningsprocessen hörs även byggnads- och miljönämnden. Det är

”Nämndens viktigaste verksamhetsprincip är jämlikt bemötande av kommuninvånarna. Vi strävar efter att bemöta alla kunder på ett likadant sätt i en likadan situation.

dock planläggningssektionen tillsammans med planläggningsingenjören som svarar för genomförandet av planläggningsprocessen. Till sist kommer planerna alltid till godkännande i fullmäktige. Efter att planen har godkänts kan man söka byggnadslov och ofta även miljötillstånd för vindkraftverken.

Till miljöinspektörens arbetsuppgifter hör t.ex. beredning av marktåktstillstånd och miljötillstånd och en kontinuerligt växande ström av olika tillsynsuppgifter. En stor del av tillsynsuppgifterna gäller olika sorts miljötillstånd. Även tillsynen av fastigheternas avloppsvattensystem och förnyandet av dessa invid vattendrag och grundvattenområden är en aktuell uppgift som hör till miljöinspektörens och nämndens uppgifter.

Fr.o.m. 2020 har det i kommunen utarbetats en utredning av fastighetsregistret. Syftet är att korrigera olikheterna och bristerna mellan kommunens fastighetsregister och Skatteförvaltningens register. Det praktiska arbetet utförs som köptjänst av konsultbyrå FCG. I praktiken har det här påverkat kommuninvånarna i form av ökade mättingsbesök, höranden i fastighetssskatteärenden och ändringar i fastighetssskatteblanketten. Även byggnadsinspektören kan ta kontakt om det finns oklarheter i byggnadsuppgifterna eller om byggnader saknar tillstånd.

Byggnads- och miljönämndens personal har varit överbelastad redan länge och byggnadsboomen orsakad av coronaepidemin förvärrade situationen ännu mera. På vårvintern sa vår långvariga byggnadsinspektör upp sig och fortsatte mot nya vindar. Då bestämde vi att kommunen ska ha två byggnadsinspektörer i fortsättningen. Nu har byggnads- och miljöavdelningen två byggnadsinspektörer, en miljöinspektör och en planläggningsingenjör som lyder under planläggningssektionen. Nämnden hoppas att byggnads- och miljönämndens personal hinner betjäna kommuninvånarna bättre i fortsättningen. I byggnads- och miljöfrågor kan man alltid vända sig till dem.

ELINA IHAMÄKI-NÄRKKI

Rakennus- ja ympäristölautakunnan pj. Miljö- och byggnadsnämndens ordförande

Teaterresa ordnas till Heiman

• Fritidskansliet ordnar bussresa den 15.10 kl.14 till Wasa Teaters föreställning Heiman.

Anmälningar till fritidskansli, 382 1671 eller e-post fritid@vora.fi senast 2.10. Pris: 35 euro inkl. buss och biljett.

Heiman bygger på romanen med samma namn skri-

ven av teaterchefen och författaren Ann-Luise Bertell. Boken har nominerats till Finlandiapriset och Runebergspiset.

Manuset till teaterföreställningen har skrivits av författaren Ann-Luise själv, med Erik Kiviniemi som dramaturg. Bertell står också för regin.

Dragspelskonsert i Vörrå

• Onsdagen den 5 oktober kl. 19 gästar dragspelslegenden Veikko Ahvenainen tillsammans med sin hustru Carina Nordlund Norrvalla med sin höstkonsert ”Syksyn tullesta”. Konserten ingår i Veikko och Carinas 20-årsjubileumsturné.

Veikko började som 9-åring lära sig spela dragspel i sin hemstad Kuopio. Hans

första skivinspelning gjorde han 1955 och är idag den som gjort flest inspelningar i Finland med 1 087 låtar. Den internationella karriären började i början av 60-talet. Under hans karriär har han spelat cirka 5 000 solokonsert i över 40 länder.

I skrivande stund utreds ännu om andra grupper som kommer att medverka.

Fotboll är bra för integreringen

En stor del av Norrvalla FF:s spelare har annan nationalitet än finsk. Det är inget problem, tvärtom – det är en rikedom. Vi talade med ordförande Ronnie Salonen.

Fotbollshobbyn kan verkligen vara ett sätt att integrera nyanlända i samhället. Det säger Ronnie Salonen, ordförande för Norrvalla FF.

Föreningen har 15 juniorlag, och i flera av de lagen finns spelare av många olika nationaliteter, säger han. Det har aldrig varit problematiskt att ta emot någon spelare.

–Nu senast har det kommit en hel del ukrainare, men även tidigare år har vi haft många spelare från flyktingförläggningen i Oravais.

Är då er verksamhet bra för integreringen?

–Det tycker jag definitivt. Fotboll är en social idrottsgren och spelare i olika åldrar lär sig umgås med vänner av olika nationalitet i en trygg miljö där vuxna leder. Är man nyanländ gör det alltså att du får vänner och har lättare i skolklassen eftersom du då fått bekanta via fritidsintresset.

Det här betyder att fotbollsintresset faktiskt också är bra för skolan, ja, för hela samhället. På fotbollsplanen lär sig spelarna att samarbeta samtidigt som de får ett språkbad.

Spelarna är i alla åldersgrupper, från fem år och uppåt.

Integreringen går visst också i båda hållen?

–Absolut, de nyanlända

I Norrvalla FF finns spelare av många olika nationaliteter. Fotbollen blir det gemensamma språket. Arkivbild.

FOTO: FREDRIK WESTBLOM/ARKIV

får vänner härifrån och vice versa. Det är win-win för alla, för alla lär sig av varandra, både språk och kultur.

Fotbollen blir det gemensamma språket, säger Salonen.

Är engelskan det gemensamma språket?

–I praktiken blir det kom-

munikation på flera språk. Speciellt för de yngre är det bra att ha med någon äldre person som kan tolka vissa saker, för de kan kanske inte så bra engelska i den åldern. Tränarna behärskar svenska, finska och engelska, så därför är det bra att ha stöd av föräldrar.

Äldre spelare använder ofta telefonens översättningsfunktion för att kunna kommunicera, säger Salonen.

–Men träningarna dras nog på engelska, ja. Tanken är nog ändå att vi ska övergå till svenska då de kommit in i skolvärlden.

Och ert arbete motverkar väl sådant som rasism?

–Ja, för många gånger botten ju rasism i att man inte förstår sig på främmande kulturer. Eftersom vi ökar förståelsen motverkar det rasismen, absolut.

Hur tycker du då integreringen fungerar i Vörå?

–Jag tycker egentligen det fungerar bättre än i en stad. Du får snabbare kontakt till ortsbefolkningen och det är lättare att skapa relationer. Du är inte lika anonym i Vörå, och på landsbygden ser du lättare den andra, säger Salonen.

FREDRIK WESTBLOM

Jalkapallo edistää kotoutumista

• Suurella osalla Norrvalla FF:n pelaajista on muu kuin Suomen kansalaisuus. Se ei ole ongelma, vaan päinvastoin – se on rikkaus. Juttelimme puheenjohtaja Ronnie Salosen kanssa.

Jalkapalloharrastus voi todella olla keino integroida maahanmuuttajia yhteiskuntaan. Sitä mieltä on Ronnie Salonen, Norrvalla FF:n puheenjohtaja.

Yhdistyksessä on 15 juniorjoukkuetta, ja useissa joukkueissa pelaa monia eri kansallisuuksia edustavia pelaajia, hän sanoo. Pela-

jien vastaanottaminen on sujunut aina ongelmitta.

–Nyt viime aikoina yhdistykseen on tullut paljon ukrainalaisia, mutta myös aiempina vuosina olemme saaneet paljon pelaajia Oravaisen vastaanottokeskuksesta.

Edistääkö toimintanne sitten kotoutumista?

–Minun mielestäni ehdottomasti. Jalkapallo on sosiaalinen urheilulaji, jossa erikaiset pelaajat oppivat ole-

maan vuorovaikutuksessa eri kansallisuuksia edustavien ystävien kanssa turvallisessa, aikuisten johtamassa ympä-

ristössä. Maahanmuuttajille se tarkoittaa myös uusien kaverien saamista ja koulunkäynnin helpottumista, kun vapaa-ajan harrastuksessa tutustuu ihmisiin.

Tämä tarkoittaa, että jalkapalloharrastus hyödyttää todella myös koulua ja koko yhteiskuntaa. Jalkapallokentällä pelaajat oppivat tekemään yhteistyötä ja pääsevät samalla kielikylpyyn.

Pelaajia on kaikenikäisiä aina viisivuotiaista ylöspäin.

Integraatiota tapahtuu varmaan molempiin suuntiin?

–Ehdottomasti, maahanmuuttajat saavat paikallisia ystäviä ja toisinpäin. Tilanne hyödyttää kaikkia, koska kaikki oppivat toisiltaan niin kielen kuin kulttuurinkin osalta.

Jalkapallosta tulee yhteinen kieli, Salonen sanoo.

Käytetäänkö englantia yhteisenä kielenä?

–Käytännössä käytämme viestinnässä useita eri kieliä. Erityisesti nuorten kanssa on hyvä olla vanhempi henkilö tulkaamassa tiettyjä asioita, koska sen ikäiset eivät välttämättä vielä osaa niin hyvää

englantia. Valmentajat osaavat puhua ruotsia, suomea ja englantia, joten siksi on tärkeää saada tukea vanhemmilta.

Vanhemmat pelaajat käyttävät usein puhelimen käännoimintaa kommunikoinnin tukena, Salonen sanoo.

–Mutta harjoitukset pidetään englanniksi, kyllä. Tarkoituksena on siirtyä ruotsin kieleen pelaajien tultua kouluikään.

Työllänne ehkäisette varmaan myös rasismia?

–Kyllä, koska usein ra-

sismi johtuu ymmärryksen puutteesta vieraita kulttuurireja kohtaan. Kun lisäämme ymmärrystä, ehkäisemme rasismia, ilman muuta.

Miten mielestäsi kotoutustyö on onnistunut Vöyrillä?

–Minusta se toimii oikeastaan paremmin kuin kaupungeissa. Täällä pääsee nopeammin kontaktiin paikallisten kanssa ja on helpompi luoda suhteita. Vöyrillä et ole yhtä anonymi ja maaseudulla tulee helpommin nähdä, Salonen sanoo.

BYGGAKUTEN
BYGGER & RENOVERAR

info@byggakuten.fi
040 4191561
040 4181759

www.byggakuten.fi

VÖRÅ
ELSERVICE AB
VÖYRIN
SÄHKÖHUOLTO OY

MÅRTEN HELSING
050 - 524 1976
VORA.ELSERVICE@GMAIL.COM

MALMBYN I ORAVAIS

Parhus och radhus på ypperligt ställe!

Försäljningspris fr. 79 500€
Mer info på storlund.fi/malmbyn
E-post: info@storlund.fi
Tel. 050-345 2656

Mattusmäkivägen 111, Vörå
www.storlund.fi

H-E STORLUND
BYGGTÄNST - RAKENNUSPALVELU

Eläinlääkäri
Veterinär
ELL ANNE NIEMI

Anne Niemi 0400-166 325
Sandasvägen 19, 66600 VÖYRI/VÖRÅ
www.anneniemini.fi

Starta företagarkarriären med ett färdigt företag

Årligen besöker över 500 kunder Vasaregionens Nyföretagscentrum Startia för att starta eget. VASEKs ägarskiftesrådgivare däremot hjälper årligen nästan 200 kunder med ägarskiftet, oftast med försäljning eller köp av företag.

VASEK
Informerar • Tiedottaa

För tillfället har VASEKs ägarskiftesexperter Kjell Nydahl och Antti Alasaari på sina listor 64 företag från Vasaregionen, som söker nya ägare. En del av dem är i så kallad tyst försäljning, så inga försäljningsannonser finns på dem varken på nätet eller i dagstidningarna. Företagen som nu är på listan representerar flera olika branscher: restaurang- och resebranschen, olika företag inom handels- eller tjänstesektorn eller småindustriföretag.

Om du funderar på att starta eget och bli företagare, fundera om ett redan verksamt företag skulle vara ett bra alternativ för dig.

– När man köper ett verksamt företag, slipper man ofta flera utmaningar i startskedet, då företaget redan har färdiga produkter, koncepter och processer. Även lokaler, maskiner och till och med en kundkrets finns redan. Det är lätt för den nya ägaren att börja utveckla företagsverksamheten i en önskad riktning, uppmuntrar Nydahl.

Företagets ägarskifte är ing-

Antti Alasaari och Kjell Nydahl har just nu på sina listor 64 företag från Vasaregionen som söker nya ägare.

en liten sak och flera processer främjas runt ett och samma företag samtidigt:

– Vi hjälper säljaren att sätta sitt företag i försäljningsskick, bestämma dess värde och att hitta en köpare. Vårt nätverk av experter gör det också möjligt för oss att hjälpa till med

avtals- och skattefrågor. Med köparen förbereder vi finansieringen och hjälper till med avtalsfrågor. Om köparen är samtidigt nyföretagare, går vi tillsammans igenom grunderna till företagande, listar Alasaari.

– Boka tid till startrådgiv-

ning och säg till om du ser företagsköp som ett alternativ. Vi kan kolla upp vilka för dig intressanta företag som finns till salu. Efter detta fortsätter processen såväl via startrådgivningen som via ägarskiftesrådgivningen, där vi reder ut allt som behövs när man köper

ett företag, fortsätter Alasaari.

– Ett företag är ofta en företagares livsverk, vars fortsättning företagaren vill säkra. Ofta stannar den gamla företagaren ett tag för att hjälpa den nya ägaren och dela med sig av sina färdigheter och den tysta kunskapen. Den nya äga-

ren får omedelbart sätta igång med en färdig kundkrets, funktionella anläggningar och ofta även kunnig personal, slutar Nydahl.

Boka tid till startrådgivning, företagsrådgivning eller ägarskiftesrådgivning på www.vasek.fi

Yrittäjäuralle valmiin yrityksen kanssa

Vaasanseudun Uusyrityskeskus Startiassa käy vuosittain yli 500 asiakasta, jotka suunnittelevat oman yrityksen perustamista.

VASEKin omistajanvaihdosneuvonnassa puolestaan autetaan vuosittain lähes 200 asiakasta omistajanvaihdoksen eli useimmiten yrityksen myymisen tai ostamisen kanssa.

Tällä hetkellä omistajanvaihdosasiantuntijoilla Kjell

Nydahlilla ja Antti Alasaarella on listoillaan 64 yritystä Vaasan seudulta, jotka etsivät uutta omistajaa. Osa niistä on ns. hiljaisessa myynnissä, eikä niistä ole olemassa mitään myynti-ilmoitusta netissä tai päivälehdissä. Tällä hetkellä myynnissä olevat yritykset ovat usealta eri alalta: matkailualan yrityksiä, ravintoloita, kauppvoja sekä tuotanto- ja palvelualan yrityksiä.

Jos yrittäjäksi ryhtyminen on suunnitelmassa, mieti voisiko jo toimivan yrityksen

puikkoihin hyppääminen olla sinulle hyvä vaihtoehto?

– Toimivan yrityksen kanssa vältytty usein monilta alkuvaiheen haasteilta, kun yrityksellä on jo olemassa valmiit tuotteet, konseptit tai prosessit. Myös tilat ja laitteet ja asiakaskuntakin ovat valmiina. Uuden omistajan on helppo lähteä kehittämään yrityksen toimintaa haluamaansa suuntaan, Nydahl kannustaa.

Yrityksen omistajanvaihdos ei ole mikään pieni juttu,

ja yhden yrityksen ympärillä edistetään samanaikaisesti useampaa prosessia:

– Autamme yrityksen myyjää laittamaan yrityksensä myyntikuntoon, määrittelemään sen arvon ja löytämään sille ostajan. Asiantuntijaverkostomme avulla voimme auttaa myös sopimus- ja verotusasioissa. Yrityksen ostajan kanssa valmistelemme rahoitusta ja autamme sopimusasioissa. Mikäli ostaja on samalla uusi yrittäjä, hänen kanssaan käydään läpi kaik-

ki yrittämiseen liittyvät perusasiat, yritysneuvoja Antti Alasaari listaa.

– Varaa aika perustamisneuvontaan ja kerro, jos toimivan yrityksen ostaminenkin voisi olla vaihtoehto. Katsoimme mitä sinua kiinnostavia yrityksiä on myytävänä. Tämän jälkeen prosessi jatkuu sekä perustamisneuvonnan puolella että omistajanvaihdosneuvonnassa, jossa käydään läpi kaikki yrityksen ostamiseen liittyvät seikat.

– Yritys on usein yrittäjän

elämäntyö, jonka jatkon hän haluaa turvata. Usein vanha yrittäjä jää joksikin aikaa uuden omistajan avuksi ja jakaa osaamisensa ja kertyneen hiljaisen tiedon eteenpäin. Uusi omistaja pääsee heti vauhtiin valmiin asiakaskunnan, toimivien tilojen ja usein myös osaavan henkilökunnan kanssa, Nydahl päättää.

Varaa aika perustamisneuvontaan, yritysneuvontaan tai omistajanvaihdosneuvontaan osoitteessa www.vasek.fi.

ÖPPET: vard. 9-18

BA SERVICE

Fixus

Bilreparationer - alla märken
Bosch testutrustning
Besiktningsarbeten

J-E Backull, Lotlaxv. 398, 66600 Vörå ☎ 050-554 9171

LYCKAD MAXMOKVÄLL. Den 18 augusti återupplivades Maxmökvalen. Det var en otroligt lyckad tillställning, säger Linda Högander, en av arrangörerna.

Välkomna in till Kaffikåppin! Heidi och Christer Bäck har nu tagit över restaurangen i Vörå.

FOTO: FREDRIK WESTBLOM

Heidi och Christer Bäck är Kaffikåppins nya ägare

Lunchrestaurangen Kaffikåppin har än en gång slagit upp dörrarna. Då restaurangen stängde slog de nya ägarna till. Men: – Vi behöver fortfarande en kock.

Klockan är åtta på morgonen och i lunchrestaurangen Kaffikåppin i Vörå centrum står Christer och Heidi Bäck och förbereder dagen.

Det är mycket arbete. Medan Heidi skär sallad förbereder Christer restaurangutrymmet. Företagarparet har en lång dag framför sig:

eftersom de driver restaurangen själva sköter de allt arbete själva.

– Det blir 15 timmars arbetsdagar, säger Christer.

Restaurangen erbjuder för tillfället pizza, kaffe och kafeteriavksamhet. Målet är att de ska börja servera lunchmat, men:

– Vi har sökt kock länge nu utan att lyckas.

Varför är det så?

– Då covid slog till var det många som tvingades byta bransch. Det betyder att det är brist på yrkeskunnigt folk för tillfället. Många kockar

arbetar med något helt annat i dag och de som fortfarande är kvar i branschen har fast jobb, säger Christer.

Flera personer har ändå redan varit på intervju, säger Christer. Därför lever han ändå på förhoppningen att de ska få en kock i något skede.

– Det första de frågade oss var ”har vi någon plan för vad vi ska göra om covid kommer tillbaka?”

Har ni någon sådan plan?

– Det är en omöjlig sak att svara på om covid kommer tillbaka eller inte, men om så sker blir det att vi fokuserar

på utförsäljning, take away. Om samhället stänger ner på nytt är det enda vägen.

Visst finns ändå oron i bakhuvudet, säger Christer. Men:

– Jag tror inte de stänger ner igen. Restaurangerna klarar inte det.

Han har inte alltid arbetat som restaurangägare. Tidigare var han inom en helt annan bransch.

– Jag har arbetat nästan hela mitt liv inom byggnadsbranschen och inom industrin, men på grund av kriget i Ukraina blev det helt enkelt

för dyrt att pendla till mitt dåvarande arbete.

Tanken hade redan tidigare funnits att ta över Kaffikåppin, men då de tidigare ägarna slutligen stängde restaurangen var det som om allt föll på plats.

– Det är något helt annat, men det är intressant att prova på. Det är kul att byta bransch.

Och:

– Det har gått riktigt bra. Vi har fått en fin start. Det har gått över förväntningarna.

Förutom att de delar svaret för restaurangen är

paret förstas också gifta med varandra. Men det är absolut inga problem:

– Det är perfekt, säger Heidi.

– Vi har varit tillsammans så länge så vi känner varandra väl. Vi har inga problem att arbeta tillsammans, och vi har också tidigare arbetat på samma arbetsplats. Jag vet att det finns de som inte kan arbeta med sin sambo, men för oss går det bra, säger Christer.

Restaurangen öppnar 9 på morgonen och stänger 20 på kvällen.

FREDRIK WESTBLOM

Kaffikåppinissa on uudet omistajat

• Kaffikåppin-lounasravintola on jälleen kerran avannut ovensa. Kun ravintola sulki ovensa, tarttuivat uudet omistajat tilaisuuteen. Vielä tarvitaan kuitenkin kokkia.

On kello 8 aamulla ja lounasravintola Kaffikåppinissa Vöyrin keskustassa Christer ja Heidi Bäck valmistautuvat päivään.

Työtä on paljon. Heidi leikkaa salaattia samalla kun Christer valmisteleo ruokailutiloja. Yrittäjäparilla on edessään pitkä päivä: he pyörittävät ravintolaa itse ja tekevät myös kaiken työn itse.

– Työpäivät venyvät 15 tuntiin, Christer sanoo.

Tällä hetkellä ravintolassa tarjotaan pitsaa, kahvia ja kahvilatuotteita. Tavoitteena on alkaa tarjoilla lounasta, mutta:

– Olemme nyt kauan hakenneet kokkia siinä onnistumatta.

Miksiöhän näin?

– Koronan puhjetessa monet joutuivat vaihtamaan alaa. Se tarkoittaa, että ammattitaitoisesta henkilöstöstä on tällä hetkellä pulaa. Monet kokit tekevät täysin muuta työtä nykyään ja ne, jotka ovat

vielä alalla, ovat vakituksessa työsuhteessa, Christer sanoo.

Meillä on ollut kuitenkin jo useita henkilöitä haastateltavana, Christer sanoo. Siksi hän edelleen elää toivossa, että ravintolaan saadaan kokki jossain vaiheessa.

– Ensimmäinen asia, jota hakijat kysyivät meiltä, oli, että onko meillä jotain suunnitelmaa siltä varalta, jos koronavirus tulee takaisin.

Onko teillä sellaista suunnitelmaa?

– On mahdotonta tietää, tuleeko korona takaisin vai ei, mutta jos tulee, niin keskitym-

me take away -toimintaan. Jos yhteiskunta menee taas kiinni, on se ainoa vaihtoehto.

Toki huoli on koko ajan takaraivossa, Christer sanoo. Mutta:

– En usko, että yhteiskunta menee enää kiinni. Ravintolat eivät selviäsi siitä.

Christer ei ole aina toiminut ravintolanomistajana. Aiemmin hän työskenteli täysin toisella alalla.

– Olen työskennellyt lähes koko elämäni rakennusalailla ja teollisuudessa, mutta Ukrainan sodan vuoksi silloisen työni työmatkat kä-

vivät yksinkertaisesti liian kalliiksi.

Pariskunta oli pohtinut Kaffikåppinin ostamista jo aiemmin, mutta kun edelliset omistajat viimein sulki ravintolan, tuntui kuin kaikki olisi asettunut paikoilleen.

– Tämä on ihan erilaista työtä, mutta sitä on kiinnostavaa kokeilla. Alanvaihto on hauskaa.

Christer sanoo myös:

– Meillä on mennyt oikein hyvin. Olemme päässeet hyvin käyntiin. Jopa yli odotuksien.

Ravintolasta yhdessä vastaava pari on tietysti myös

naimisissa. Se ei kuitenkaan ole ongelma.

– Se on täydellinen yhtälö, Heidi sanoo.

– Olemme olleet yhdessä niin kauan, että tunnemme toisemme hyvin. Meillä ei ole ongelmia työskennellä yhdessä ja olemme aiemminkin työskennelleet samassa työpaikassa. Tiedän, että jotkut eivät voi työskennellä yhdessä puolisonsa kanssa, mutta meille tämä sopii, Christer sanoo.

Ravintola aukeaa aamulla klo 9 ja suljetaan illalla klo 20.

Här stavas guldet biogas – Vörå är gasbilarnas huvudstad

Efterfrågan på gasbilar har skjutit i höjden i Vörå. En orsak är att det är behändigt och nära att tanka. En annan är förstås priset.

Bilen startar och rullar ut ur garaget. Motorn mullrar till och låter helt som vilken bil som helst. Ett vakande öga kanske ser den särskilda dekalen bak på bilen, som avslöjar att den kör på Ecofuel, men annars finns det inget som skulle avslöja att det här är en gasbil.

Paret Kajsa Mäenpää och Patrik Sandberg bor i Oravais, och de är lyckliga ägare av en gasdriven bil.

– Saken är den att vi väntar tillökning, så vi behövde en större bil. Vi sökte efter olika, och många frågade oss om vi funderat på gas, säger Patrik.

– Så vi tänkte att det lönar sig i längden ekonomiskt, säger Kajsa.

Paret kör regelbundet till Vasa, och därför var gaspriset en avgörande faktor.

– Det var det vettiga valet, säger Patrik.

Paret var nyligen efter bilen till Sverige, och har därför vant sig med bilen.

– Då vi kör den finns det inget som skulle kunna säga att det är en gasbil.

Bilen kan tankas på både naturgas och biogas. Naturgasen är i sig fossil, vilket betyder att även om den är ett bättre alternativ än bränsle är den ändå så att säga ur marken.

– Biogasen å andra sidan framställs ju av sopor, säger Patrik.

Paret använder sig av en app som visar tankstationerna. Stationerna markeras som gröna på kartan om de erbjuder biogas, vilket erbjuds bland annat i Vörå, på Stormossen och i Jeppo.

– Faktum är att vi bor på

Kenneth Dalkarl, Bernt Svens, Kjell Granfors, Per-Johan Grannas och Mats Krooks är styrelsemedlemmarna i Vörå biogas Ab.

ett bra ställe. Oberoende vart vi ska kommer det gas emot, säger Kajsa.

Var miljöaspekten också något ni tänkte på?

– Ja, det är absolut något vi funderade på. Det känns bättre att köra då vi gör något bra, säger Kajsa.

– Jag arbetar dagtid på Wärtsilä med att utveckla motorer, så därför är utsläppen a och o. Det är absolut renare att köra gasbil. Just nu känns det nästan smutsigt att köra med vanligt bränsle, säger Patrik.

Gasbilar finns antingen som fabriksstillverkade eller som konverterade, vilket betyder att bilen tidigare var en bensin- eller dieseldriven bil som någon helt sonika bytt motor på. Faktum är att oavsett hur man räknar det är Vörå en väldigt gasbilstätt kommun.

Kenneth Dalkarl, Bernt Svens, Kjell Granfors, Per-Johan Grannas och Mats Krooks sitter i Vörå Biogas Ab:s styrelse, och de har faktiskt riktigt nyligen invigt

sin tankningsstation mitt på slätten i Vörå.

Företaget registrerades 2021.

Varför biogas?

– Vi har hela tiden varit intresserade av lokal inhemsk energi. Vi har alla en agrar anknytning och därför låg biogasen närmast, säger Grannas.

Antalet biogasbilar i Vörå växer hela tiden. I juli var antalet gasbilar 50 i Vörå.

– Orsaken är förstås det dyra bensinpriset, säger Grannas.

– Biogasen är lokalt producerad. Vi tar den från Jeppo, men tanken är att vi i framtiden ska kunna producera själv, säger Dalkarl.

Gasen produceras främst av gödsel och gräs, och genom en syrefri rökning lösgörs metanet i materialet. Det är metanet som är guldet i den här ekvationen.

– Biogasen i sin bästa form är till och med klimatnegativ. Ju mer du kör desto bättre är det för klimatet, säger Grannas.

Och nu, eftersom en tankstation har kommit till kommunen, ser företagarna att framtiden är ljus. Kunderna kommer dessutom inte bara från Vörå utan från hela landet.

– Faktum var att jag var och tankade för en vecka sedan, då en annan bil körde upp för att tanka. Nyfiken som jag var frågade jag varifrån de kom, och då visade det sig att de var från Lojo, säger Grannas.

TEXT & FOTO: FREDRIK WESTBLOM

Vöyri on Suomen kaasuautojen pääkaupunki

• Kaasuautojen kysyntä on noussut taivasiin Vöyriellä. Yhtenä syynä on se, että auton voi tankata kätevästi paikallisella tankkausasemalla. Toisena syynä on tietysti hinta.

Auto käynnistyy ja vöyry ulos autotallista. Moottorin ääni kuulostaa samanlaiselta kuin missä tahansa muussa autossa. Tarkkasilmäiset voivat ehkä huomata auton perässä olevan tarran, joka paljastaa auton kulkevan Ecofuelilla, mutta muutoin mikään ei paljasta auton olevan kaasuauto.

Oravaisissa asuvat Kajsa Mäenpää ja Patrik Sandberg ovat kaasukäyttöisen auton onnellisia omistajia.

– Me odotamme perheellisyyttä, joten tarvitsemme suuremman auton. Kävim-

me katsomassa useita autoja ja meiltä kysyttiin usein, olemmeko miettineet kaasukäyttöistä autoa, Patrik sanoo.

– Joten ajattelimme, että se olisi pitkällä aikavälillä taloudellinen vaihtoehto, Kajsa sanoo.

Pariskunta kulkee säännöllisesti Vaasassa, minä vuoksi kaasun hinta oli ratkaiseva tekijä.

– Tämä oli järkevä valinta, Patrik sanoo.

Pariskunta haki auton hiljattain Ruotsista ja on siksi jo tottunut autoon.

– Kun autoa ajaa, ei mistään huomaa sen olevan kaasukäyttöinen.

Autoon voi tankata joko luonnonkaasua tai biokaasua. Luonnonkaasu itsessään on fossiilista polttoai-

netta, mikä tarkoittaa, että vaikka se on tavallista polttoainetta parempi vaihtoehto, on se kuitenkin maaperästä otettua.

– Biokaasua puolestaan saadaan roskista, Patrik sanoo.

Pariskunta käyttää sovelusta, joka näyttää tankkausasemat. Asemat näkyvät kartalla vihreinä, jos niissä tarjotaan biokaasua. Biokaasua tarjotaan esimerkiksi Vöyriellä, Stormossenilla ja Jepualla.

– Me asumme hyvässä paikassa. Vaikka menisimme minne, tulee vastaan kaasuasemia, Kajsa sanoo.

Ajattelitko valinnassanne ympäristöä?

– Kyllä, ajattelimme ympäristöä ilman muuta. Tuntuu paremmalta ajaa, kun tekee

jotain hyvää, Kajsa sanoo.

– Työskentelen päiväsaikaan Wärtsilässä moottorinkehitystehtävissä, joten siksi päätöt ovat kaiken a ja o. On ehdottomasti puhtaampaa ajaa kaasuautolla. Juuri nyt tuntuu melkein likaiselta käyttää tavallista polttoainetta, Patrik sanoo.

Kaasuautoja on tehdasvalmisteisia ja kaasuautoiksi muutettuja autoja eli auto on voinut aiemmin olla bensiniin tai dieseliin perustuva mutta siihen on niin vain vaihdettu moottori. Laskutavasta riippumatta Vöyriellä on todella paljon kaasukäyttöisiä autoja.

Kenneth Dalkarl, Bernt Svens, Kjell Granfors, Per-Johan Grannas ja Mats Krooks kuuluvat Vöyriin Biokaasu Oy:n hallitukseen, ja he ovat

itse asiassa aivan hiljattain avanneet tankkausaseman keskelle Vöyriin lakeuksia.

Yritys kirjattiin rekisteriin vuonna 2021.

Miksi biokaasua?

– Olemme aina olleet kiinnostuneita paikallisesta ja kotimaisesta energiasta. Meillä on kaikilla maataloustausta ja siksi biokaasu tuli mieleen ensimmäisenä, Grannas sanoo.

Biokaasuautojen määrä Vöyriellä kasvaa koko ajan. Heinäkuussa Vöyriellä oli 50 biokaasuautoa.

– Syynä on tietysti kallis bensanhinta, Grannas sanoo.

– Biokaasu on paikallisesti tuotettua. Tuomme sitä Jepualla, mutta tulevaisuudessa tarkoitus on alkaa tuottaa sitä itse, Dalkarl sanoo.

Kaasua tuotetaan pääasiassa lannoitteesta ja ruohosta ja aineksesta irrotetaan metaania mädättämällä. Tässä yhtälössä kultaa on metaani.

– Biokaasu on parhaassa muodossaan jopa hyödyksi ilmastolle. Mitä enemmän autolla ajaa, sitä parempi se on ilmastolle, Grannas sanoo.

Ja nyt, kun kuntaan on tullut tankkausasema, pitävät yrittäjät tulevaisuutta valoisana. Asiakkaita ei tule pelkästään Vöyrieltä vaan myös muualta maasta.

– Olin tankkaamassa viikko sitten, kun viereeni tuli toinen auto tankkaamaan. Utelias kun olen, kysyin, mistä he olivat tulossa, ja he kertoivat tulevansa Lohjalta, Grannas sanoo.

Far och son Kullbäck gillar att jaga och fiska tillsammans

Under en fisketävling i Oravais utsågs far och son Kullbäck till "Årvasmästare". Fisket och jakten är ett stort intresse för de båda.

För pappa Anders och sonen Erik Kullbäck är det naturligt att ha ett gemensamt intresse. Inte bara det, det är också en bra sak, något de båda håller med om.

–Det känns fint. Ibland är vi ute med min pappa i skogen, så vi kan faktiskt vara tre generationer på jakt ibland, säger Anders.

Båda två delar ett stort intresse för jakt och fiske. Det var ett intresse som Anders fick från sin far och som han nu fört vidare till sin son.

–Fast det kan nog hända att det är jag som är den ivrigaste av oss två, säger Anders.

Nu har far och son Kullbäck fått utnämningen "Årvasmästare" under en fisketävling inför Gäddkastet.

–Vi ville vara med då de ordnade evenemanget. Det var inför det nya systemet catch and release, säger Anders.

Erik har varit med två år i Gäddkastet, medan Anders själv deltagit i 20 år i evenemanget.

–Det har verkligen vuxit under min tid. Då vi började var vi i hamnområdet, men nu går det åt hela fjärden till tävlingen.

De har aldrig tidigare fiskat enligt catch and release, alltså att släppa fiskarna efter att man mätt dem.

–Det fungerade bra. Vi vet faktiskt inte om vi ska delta i catch and release på Gädd-

Anders och Erik Kullbäck gillar jakt och fiske. Det gemensamma intresset gör att de kan umgås som far och son.

kastet eller om vi tar den vanliga stilen, enligt kilona.

Sommaren och våren går åt till fisket, medan hösten ägnas helt åt fågeljakt.

Hur kommer det sig att ni började dela det här intresset?

–Det var jag som fick honom övertygad, säger Anders.

Erik fyller snart 16 och han

tog jaktkortet då han började sjunde klass.

Vad tyckte du om jakten då du första gången var med?

–Det var roligt, inte mer än det, säger Erik.

–Han var inte gammal då han första gången avfyra ett vapen. Han var tre-fyra år gammal då han fick prova ett miniatyrgevär, säger Anders.

Men:

–Han är inte riktigt lika ivrig morgonmänniska som jag. Jag har inga problem med att stiga upp en femtiden på morgonen men han vill helst sova. Det kan sätta käppar i hjulen.

Far och son Kullbäck har ändå aldrig deltagit i älgjakten.

–De har försökt få med oss

i jaktlaget, men det smakar inte. Det skulle ta så mycket tid i anspråk, och så kan det hända att du inte ens får bytet om du inte själv skjuter det. Det är bättre att vara sin egen chef, säger Anders.

Erik har inga egna vapen, utan han har parallelltillstånd och får på så vis använda pappa Anders gevär.

Vad är det som främst

lockar med jakt och fiske?

–Spänningen, säger Anders.

Det är en utmaning i att både jaga och fiska. Det är det som lockar ut far och son i naturen.

–Sedan är det förstås väldigt fint att sitta ute på sjön, säger Anders.

TEXT & FOTO: FREDRIK WESTBLOM

Helen Hermans, fakturerare.

FOTO: FREDRIK WESTBLOM

Lena Långgård, biträdande byggnadsinspektör och Sixten Lithén, byggnadsinspektör.

FOTO: FREDRIK WESTBLOM

Kenneth Nickull, Niklas Karvonen och Benjamin Paulsson arbetar på IT-sidan.

FOTO: FREDRIK WESTBLOM

På nya poster inom Vörå kommun

Hösten medför några förändringar även inom den kommunala förvaltningen.

Här presenteras några personer som tar itu med nya arbetsuppgifter inom det kommunala.

Helen Hermans, vikarierande fakturerare. Faktu-

rerar för kommunens olika avdelningar samt räknar ut småbarnspedagogikens månadsavgifter och fakturerar dessa.

Laskuttajan viransijainen

Kunnan eri osastojen laskutus sekä varhaiskasvatuksen kuukausimaksujen laskeminen ja laskuttaminen

Lena Långgård, Biträdande

byggnadsinspektör. Beviljar olika slags lov som bygglov, åtgärdstillstånd m.fl. Genomför syner och inspektioner.

Sixten Lithén, Byggnadsinspektör. Beviljar olika slags lov som bygglov, åtgärdstillstånd med mera. Genomför syner och inspektioner, bereder ären-

den till byggnads- och miljönämnden samt är föredragande vid byggnads- och miljönämndens sammanträden. Är budgetansvarig för byggnadstillsynen.

Kenneth Nickull, It-planerare. Utvecklar, dokumenterar, administrerar och underhåller kommunens it-miljö.

IT-suunnittelija

Kunnan it-ympäristön kehittäminen, dokumentointi, hallinnointi ja huolto

Benjamin Paulsson, It-stödperson (för bildningen). Administrerung, användarstöd samt installationer och underhåll av enheter och program.

IT-tukihenkilö (sivistys-

toimi)

Laitteiden ja ohjelmien hallinnointi, käyttäjätuki, asennus ja huolto

Niklas Karvonen, It-stödperson. Administrerung, inköp, leasing och användarstöd

IT-tukihenkilö

Hallinnointi, hankinnat, leasing ja käyttäjätuki

Vörå var den sjunde kommunen Elena Liski besökte på sin resa runt Finland.

Liski och hennes vänner bodde vid Klemetsgårdarna i Maxmo, där det bland annat finns ett söndagsskolemuseum.

Elena Liski och hennes två vänner njöt av besöket i Vörå. Skärgårdsmiljön tilltalade dem främst, säger hon."

Elena besöker alla kommuner

Efter coronan ville Elena Liski resa igen. Då kom hon på idén att semestra i Finland. Nu har hon besökt Vörå – och stortrivdes.

Vad ska man göra om man tycker om att resa, men på grund av den osäkra situationen med coronan inte kanske kan göra som förr? Du kan alltid göra som Elena Liski, som nu besöker alla Finlands kommuner i omvänd alfabetisk ordning och dokumenterar sin resa på Instagram.

– Man måste alltid ha ett projekt. Så är det för mig i alla fall, säger hon.

Orsaken till att hon besöker kommunerna i omvänd ordning är givetvis för att hela resan sedan, då hon besökt alla, ska kunna läsas i rätt ordning på hennes Instagramkonto.

Det här är ändå ett projekt

som kommer ta lång tid i anspråk, säger Liski.

– Säkert tar det flera år att slutföra, men det skrämmer inte mig. Det är en bra selsättning, men jag vill inte heller att det här ska bli som ett jobb. Det ska vara en rolig upplevelse för mig.

I skrivande stund har Liski

besökt åtta kommuner. Målet är att varje år besöka 10–15 kommuner.

Den sjunde kommunen hon besökte var Vörå. Och där trivdes hon:

– Jag har tidigare bott i Pargas och därför är skärgården väldigt viktig för mig.

Hon hade aldrig ens hört om Vörå innan hon påbör-

jade det här projektet, säger hon. Men det var en hemtrevlig känsla som mötte Liski och hennes två vänner då de besökte kommunen.

– För mig är just skärgården, Kimo bruk och Pernilla Backmans utställning på biblioteket favoritminnen från resan.

De fick också ett väldigt fint intryck av kommuninvånarna, säger hon. Ingen i sällskapet pratar så mycket svenska, men:

– Trots att vi staplade över

orden svarade alla ändå väldigt snällt åt oss. Vöråborna var väldigt snälla och trevliga, ja, väldigt sociala. Det är säkert en del av finlands-svenskheten också, kan jag tänka. Du kan hälsa på folk och prata på gatan.

Liski och hennes sällskap var tre dagar i Vörå. De bodde vid Klemetsgårdarna och fick också guidehjälp av Maxmo hembygdsförening.

– Det var ett väldigt fint möte.

– älskade Vörå

Liski besökte också Oravais slagfält. Det började nästan som ett skämt, säger hon.

–Vi tänkte först att jaha, ett fält, men det är väl en plats vi måste besöka. Det slutade med att vi var där i

tre timmar, för det var en sådan intressant och historiskt värdefull plats.

En sak som imponerade på Liski var miniatyrmodellerna som finns att beskåda.

–Då vi kom upp på överväningen och såg dem stan-

nade vi med öppen mun. Det är helt otroligt att någon gjort liknande.

Det är det här Liski vill lyfta upp med sitt projekt: det finns intressanta besöksmål överallt, också i hemkommunen. I många fall är vi blinda för dem, säger hon.

–Många finländare brukar vara väldigt ödmjuka och säga ”nä, inte vet vi vad det finns för intressant att se här”. Men det finns det, tro mig.

Vörå gav en positiv mers-

mak, säger Elena Liski.

–Alla var ivriga att prata om sådant de själva håller kårt.

Hon är nu på väg till Vederlax, vid östra gränsen. Det är inte heller en kommun hon besökt tidigare.

–Faktiskt har jag i nuläget bara besökt kommuner jag aldrig satt en fot i tidigare. Det är kul, säger Liski.

Du hittar hennes Instagramkonto under namnet @nyt.on.kunnallista.

FREDRIK WESTBLOM

Paikallisväestö opasti Liskiä ja hänen kumppaneitaan Vöyriillä.

Elena Liski vierailee kaikissa Suomen kunnissa – ihastui Vöyriin

• Koronan jälkeen Elena Liski halusi jälleen matkustaa. Silloin hän sai idean lomailusta kotimaassa. Nyt hän on vierailut Vöyriillä ja viihtyi täällä erinomaisesti.

Mitä tehdä, jos tykkää matkustelusta mutta epävarman koronatilanteen vuoksi matkustelu ei ehkä onnistu niin kuin aiemmin? Voit tehdä niin kuin Elena Liski, joka vierailee nyt kaikissa Suomen kunnissa käänteisessä aakkosjärjestyksessä ja dokumentoi matkaansa Instagramiin.

–On aina oltava jokin projekti. Ainakin minulla, hän sanoo.

Hän päätti vierailla kunnissa käänteisessä aakkosjärjestyksessä tietysti siksi, että kaikissa kunnissa käytyään matkoja voi selata oikeassa järjestyksessä hänen Instagram-tilillään.

Tämä on kuitenkin projekti, joka kestää pitkän aikaa, Liski sanoo.

–Projektin loppuun saattamiseen menee varmaan vuosia, mutta se ei pelota minua. Se on kivaa tekemistä, mutta en halua myöskään, että se alkaisi tuntua työltä. Tämän on tarkoitus olla mukava kokemus minulle.

Tällä hetkellä Liski on käynyt kahdeksassa kunnassa. Tavoitteena on käydä joka vuosi 10–15 kunnassa.

Seitsemäs kunta, jossa Liski vieraili, oli Vöyri ja täällä hän viihtyi:

–Olen aiemmin asunut Paraisissa ja siksi saaristo on minulle hyvin tärkeä.

Liski kertoo, ettei ollut koskaan edes kuullut Vöyristä ennen kuin aloitti tämän projektin. Kun Liski ja hänen kaksi ystävänsä vierailivat kunnassa, heistä tuntui kuitenkin kotoisalta.

–Minulle juuri saaristo, Kimon ruukki ja Pernilla Backmanin näyttely kirjastossa ovat suosikkimuistojani matkalta.

Liskin mukaan myös kunnalliset antoivat todella hienon vaikutelman. Seurueesta kukaan ei puhu juurikaan ruotsia, mutta:

–Vaikka sekoilimme

sanoissa, kaikki vastasivat meille silti hyvin ystävällisesti. Vöyriiläiset olivat hyvin ystävällisiä ja mukavia, kyllä, hyvin sosiaalisia. Luulisin, että se kuuluu myös suomenruotsalaisuuteen. Ihmisiä voi tervehtiä ja heille voi mennä juttelemaan kadulla.

Liski ja hänen ystävänsä viettivät Vöyriillä kolme päivää. He asuivat Klemetsintaloilla ja saivat opastusta Maxmo hembygdsföreningiltä.

–Se oli tosi hieno kohtaminen.

Liski kävi myös Oravaisen taistelutantereella. Hän sanoi idean lähteneen melkein vitsistä.

–Ensin ajattelimme, että jaahas, tantere, no siellä meidän täytyy käydä. Lopulta olimme siellä kolme tuntia, koska se oli niin kiinnostava ja historiallisesti arvokas paikka.

Liskiin vaikutuksen tekivät myös paikalla olevat pienoismallit.

–Kun menimme yläkertaan ja näimme pienoismallit, jäimme seisomaan suu auki. Ihan uskomatonta, että joku on tehnyt tällaista.

Juuri tätä Liski haluaa tuoda esiin projektillaan: kiinnostavia nähtävyyksiä on kaikkialla, myös omassa kotikunnassa. Hänen mukansa olemme usein vain sokeita niille.

–Suomalaiset ovat usein hyvin nöyriä ja sanovat ”no, en minä tiedä, mitä kiinnostavaa nähtävää täällä on”. Mutta nähtävää löytyy, usko kaa pois.

Liskin mukaan Vöyri jätti positiivisen jälkimaun.

–Kaikki kertoivat innokkaasti siitä, mikä on heille itselle tärkeää.

Nyt hän on matkalla itärajalla sijaitsevalle Vironlahdelle. Myöskään siellä Liski ei ole käynyt aiemmin.

–Olen itse asiassa tähän mennessä käynyt vain sellaisissa kunnissa, joihin en ole ennen astunut jalallanikaan. Se on kivaa, Liski sanoo.

Löydät hänen Instagram-tilinsä nimellä @nyt.on.kunnallista.

I den här lådan kan personer donera föremål som kan vara till hjälp för Ukraina, säger Olena Galchenko och Mariia Haponiuk.

Ny förening hjälper ukraina

Då kriget i Ukraina bröt ut reagerade världen med chock. Men det fanns en handfull som reagerade genom att reagera. Vi har talat med eldsjälarna bakom Vänskapscaféet i Vörå.

Det är fullt sjå i Vänskapscaféet i centrum av Vörå. Folk dricker kaffe och umgås, de planerar det kommande uppträdandet i Vörå församlingshem – och de organiserar hjälpen till Ukraina.

Jag sitter ner med Olena

Galchenko, ordförande för föreningen Kalyna som driver caféet, och Mariia Haponiuk, aktiv i föreningen. Arbetet med föreningen fortskrider, säger de.

– Vi är mer säkra på vad vi gör just nu. Tidigare funderade vi mycket på vad vi

kan göra och hur, men nu har vi många aktiva och vi har skapat ett stort förtroende, säger Galchenko.

Tack vare föreningens arbete och mediesynligheten har föreningen nu vuxit, och också blivit inbjuden till olika

evenemang för att presentera sig.

Föreningen organiserar bland annat hjälpförsändelser till Ukraina, och hjälp i hemlandet till de flyktingar som kommit hit. Nu har föreningen också delat in sig i olika grupper som arbetar

med olika saker, till exempel evenemang, kontakter till olika personer, och hjälparbetet.

– Jag själv arbetar bland annat med att hjälpa ukrainare att hitta saker i butiken. Eftersom jag arbetar på en farm frågar de mig ofta om jag kan hämta mjölk åt dem, säger Haponiuk.

Det faktum att föreningen nu fått ett stort förtroende är väldigt viktigt. Folk vet att de

sköter sitt arbete väl, säger Galchenko.

– Tack vare föreningen kan vi också hjälpa folk i andra regioner. Till exempel kunde vi nu hjälpa personer i Kristinestad.

En sak föreningen nu arbetat mycket med är att öppna upp den ukrainska kulturen för Vöråborna. Det har de bland annat åstadkommit med vad de kallar smaklördagarna:

– Vi vill visa vår underbara

Ukrainare i Vörå

kultur och vår mat. Många tror att våra rätter är ryska, men det är det faktiskt inte, säger Galchenko.

I slutet av augusti ordnade också föreningen en konsert i Vörå församlingshem, där

ett stort antal besökare fick ta del av ukrainsk musik och dans.

– Vi har också en låda utanför cafeét, dit man kan donera saker som kan vara till hjälp. Det är också väldigt viktigt att komma ihåg att

det inte bara är människorna i Ukraina som lider, utan också djuren. Så föremål som kan hjälpa djuren är viktiga, säger Galchenko.

TEXT & FOTO:
FREDRIK WESTBLOM

” Jag själv arbetar bland annat med att hjälpa ukrainare att hitta saker i butiken. Eftersom jag arbetar på en farm frågar de mig ofta om jag kan hämta mjölk åt dem.”

Olena Galchenko.

Mariia Haponiuk.

Yhdistys auttaa Vöyrillä asuvia ukrainalaisia

• Kun Ukrainassa puhkesi sota, muu maailma oli shokissa. Kuitenkin pienen ihmisjoukon reaktio oli reagoida. Juttelimme Vöyrin Ystävyyskahvilan perustaneiden tulisielujen kanssa.

Ystävyyskahvilassa Vöyrin keskustassa on elämää. Ihmiset juovat kahvia ja seurustelevat, suunnittelevat tulevaa esiintymistä Vöyrin seurakuntatalolla ja organisoivat apua Ukrainaan.

Istun alas kahvilaa pitävän Kalyna-yhdistyksen puheenjohtajan Olena Galchenkon ja yhdistyksen aktiivijäsenen Mariia Haponiukin kanssa. He kertovat, että yhdistyksen työskentely jatkuu.

– Olemme nyt varmempia siitä, mitä teemme. Aiemmin mietimme paljon sitä, mitä voimme tehdä ja miten, mutta nyt meillä on paljon aktiivijäseniä ja olemme saaneet runsaasti luottamusta, Galchenko sanoo.

Yhdistyksen työn ja medianäkyvyyden ansiosta yhdistys on nyt kasvanut ja se on myös kutsuttu esittäytymään erilaisiin tapahtumiin.

Yhdistys järjestää muun muassa apupakettilähetyksiä Ukrainaan sekä apua kotimaassa tänne tulleille pakolaisille. Nyt yhdistyksessä on myös eri ryhmiä, joissa työskennellään eri asioiden, esimerkiksi tapahtumien,

Ukrainalaista taidetta ystävyyskahvilan ikkunassa.

eri ihmisiin pidettävän yhteydenpidon ja avustustyön, parissa.

– Esimerkiksi minun tehtäväni on auttaa ukrainalaisia löytämään tavaroita kaupassa. Työskentelen maatilalla, joten he kysyvät minulta usein, voinko tuoda heille maitoa, Haponiuk sanoo.

Se, että yhdistys on saanut runsaasti luottamusta, on valtavan tärkeää. Ihmiset tietävät, että hoidamme työmme hyvin, Galchenko sanoo.

– Yhdistyksen ansiosta voimme auttaa ihmisiä myös muilla paikkakunnilla. Viimeksi meillä oli esimerkiksi mahdollisuus auttaa ihmisiä Kristiinankaupungissa.

Tällä hetkellä yksi yhdistyksen keskeisistä tehtävistä on ukrainalaisen kult-

tuurin avaaminen vöyriläisille. Sen tuloksena ovat syntyneet esimerkiksi niin sanotut makulauantait:

– Haluamme esitellä upeaa kulttuuriamme ja ruokaamme. Monet luulevat ruokakulttuurimme olevan venäläinen, mutta se ei ole totta, Galchenko sanoo.

Elokuun loppupuolella yhdistys järjesti myös Vöyrin seurakuntatalolla konsertin, jonka suuri yleisö sai nauttia ukrainalaisesta musiikista ja tanssista.

– Meillä on myös kahvilan ulkopuolella laatikko, jonne voi lahjoittaa avustustavaraa. On myös hyvin tärkeää muistaa, että Ukrainassa eivät kärsi pelkästään ihmiset vaan myös eläimet. Eläimiä auttavat tavarat ovat siis tärkeitä, Galchenko sanoo.

Flyktingförläggningen är i en nyckelposition för integrationen

Mitt i ett fantastiskt naturnära och historiskt område i Oravais finns Vörs migrationscenter. Vi tog en pratstund med migrationsdirektör Mats Hägglund och socialhandledare Micaela Winberg om verksamheten.

Det är helt klart att vi just nu befinner oss i en ganska anmärkningsvärd situation. Det framkommer snabbt under mitt samtal med Mats Hägglund, migrationsdirektör, och Micaela Winberg, socialhandledare, vid Vörs migrationscenter.

Vi befinner oss just nu mitt i den flyktingkris som uppstod då Ryssland angrep Ukraina, och i nuläget vet ingen hur hösten kommer bli.

–Det är så många saker som spelar in. Allt beror på hur situationen i Ukraina utvecklas. Det finns alltid ett alternativ att det kommer fler människor från Ukraina, säger Hägglund.

Hägglund gör skillnad på integration och asylsökande. I själva verket sysslar inte flyktingförläggningarna med integrationsarbete, säger han.

–Det är egentligen så att finska staten inte satsar på dig så länge du är asylsökande, men den dag du får uppehållstillstånd, ja då satsar vi på dig. Då blir det språkkurser och integrationsplaner.

I praktiken har ändå migrationscentret integrationsfrämjande åtgärder i form av språkskola och att barnen går i finsk skola.

–Det gör att de får rötter till det finska samhället, säger han.

Så länge man är asylsök-

Migrationsdirektör Mats Hägglund och socialhandledare Micaela Winberg vid flyktingförläggningen i Oravais.

FOTO: FREDRIK WESTBLOM

kande saknar man en hel del rättigheter, men det har sällan hindrat folk.

–Allt beror på hur ivriga individerna är själva. Hittar de exempelvis eget arbete finns det inget som hindrar dem så länge de har arbetsrätten, säger Winberg.

I nuläget finns drygt 800 människor inskrivna i migrationscentrets register. Av dem är absoluta majoriteten ukrainare. För tillfället har det varit mest arbete just på grund av krisen som seglade upp i och med kriget.

I början av krisen pratade

man mycket om farhågorna att det skulle bli en lika stor flyktingkris som 2015. Vad anser ni om detta nu?

–De här kriserna är så olika, så man kan inte riktigt jämföra. Det enda vi har att jämföra med är egentligen siffrorna: si och så många kom det året, och si och så många nästa år, säger Hägglund.

Dessutom spelar EU-direktivet som ger de ukrainska flyktingarna uppehållstillstånd och arbetsrätt från början in.

–Klientelet spelar också

in. Nu har vi mycket kvinnor och barn och 2015 var det mest män. Nu bor folk mest privat, vilket gör att de kommer rut i samhället direkt.

Sedan fortsätter han: –Dessutom har ukrainarna liknande bakgrund och kultur som vi.

Får sådana saker inverka?

–Man kan alltid prata om ”i den bästa av världar”, men det här är realiteten. De har kontakter till samhället och vet hur de tar sig fram, säger Hägglund.

Vörs kommuns flyktingmottagning har långa anor och kommunen satsar hårt

på detta. Men trots det blev det ändå en hel del arbete för personalen på migrationscentret i början av krisen:

–Vi fick nyanställa personal och se till att vi hade resurser i form av lägenheter och boendetrustning, säger Hägglund.

Det är ett hårt och svårt jobb, för de jobbar med människor i kris. Det betyder också att personalen måste komma ihåg att ta hand om sig själva:

–Vi måste kunna sätta gränser. Vi kan bara göra si och så mycket för att hjälpa till. Tar du på dig en män-

niskas problem själv blir du snabbt utbränd, säger han.

Det här är något som också är speciellt vanligt på den frivilliga sidan, säger han. Därför behöver även frivilliga hjälparbetare tänka på sådana saker.

Vad fick er att börja med det här arbetet?

–Det var en tillfällighet. Jag har arbetat här sedan starten, säger Hägglund.

–Jag halkade också in efter skolan, men jag tycker om det. Man vet aldrig vad dagarna för med sig, säger Winberg.

FREDRIK WESTBLOM

Vastaanottokeskuksen henkilöstö avainasemassa kotouttamisessa

● Keskellä fantastisen luonnonläheistä ja historiallista aluetta Oravaisissa sijaitsee Vöyrin maahanmuuttokeskus. Juttelimme toiminnasta maahanmuuttojohtaja Mats Hägglundin ja sosiaaliohjaaja Micaela Winbergin kanssa.

On päivänselvää, että elämme nyt varsin merkittäviä aikoja. Se käy ilmi nopeasti keskustellessani Vöyrin maahanmuuttokeskuksen johtajan Mats Hägglundin ja sosiaaliohjaaja Micaela Winbergin kanssa.

Juuri nyt olemme keskellä pakolaiskriisiä, joka alkoi Venäjän hyökättyä Ukrainaan. Tällä hetkellä kukaan ei tiedä, mitä syksyllä tapahtuu.

–Siihen vaikuttaa niin moni asia. Kaikki riippuu siitä, miten tilanne Ukrainassa

kehittyy. Aina on mahdollista, että Ukrainasta tulee lisää ihmisiä, Hägglund sanoo.

Hägglund painottaa eroa kotouttamistoimien ja turvapaikanhakemisen välillä. Hänen mukaansa vastaanottokeskukset eivät varsinaisesti vastaa kotouttamistyöstä.

–Itse asiassa Suomen valtio ei panosta ihmiseen niin kauan kuin hän on turvapaikanhakija, mutta kun ihminen saa oleskeluluvan, sitten häneen kyllä panostetaan. Silloin tehdään kotoutussuunnitelmia ja ilmoitautudutaan kielikursseille.

Käytännössä maahanmuuttokeskuksessa on kuitenkin kotoutumista edistävää toimintaa: järjestetään kielikoulua ja lapset käyvät suo-

menkielisessä koulussa.

–Näin he saavat juuret suomalaisen yhteiskuntaan, Hägglund sanoo.

Turvapaikanhakijalta puuttuu tietyt oikeudet, mutta se on esteenä vain harvoin.

–Kaikki riippuu ihmisen omasta panostuksesta. Jos turvapaikanhakija löytää töitä, ei häntä estä mikään, kunhan hänellä vain on työnteke-oikeus, Winberg sanoo.

Tällä hetkellä maahanmuuttokeskuksen rekisterissä on kirjoilla runsaat 800 ihmistä. Heistä ehdoton enemmistö on ukrainalaisia. Tällä hetkellä eniten työtä on aiheuttanut juuri sodan synnyttämä kriisi.

Kriisin alussa puhuttiin paljon siitä, että pakolaiskriisistä pelätään tulevan yhtä suuri kuin vuonna

2015. Mitä ajattelette tästä nyt?

–Nämä kriisit ovat niin erilaisia, ettei niitä oikein voi verrata. Voimme oikeastaan verrata vain määriä: sinä vuonna tuli niin ja niin paljon ihmisiä ja seuraavana vuonna niin ja niin paljon ihmisiä, Hägglund sanoo.

Lisäksi on olemassa EU-direktiivi, joka antaa ukrainalaisille pakolaisille oleskeluluvan ja työnteke-oikeuden heti alusta asti.

–Myös asiakaskunnalla on merkitystä. Nyt meillä on paljon naisia ja lapsia, kun taas vuonna 2015 pakolaiset olivat enimmäkseen miehiä. Nyt ihmiset asuvat pääasiassa yksityismajoituksessa ja pääsevät sen myötä suoraan kiinni yhteiskuntaan.

Sitten hän jatkaa:

–Lisäksi ukrainalaisilla on samanlainen tausta ja kulttuuri kuin meillä.

Saako sellaisilla asioilla olla merkitystä?

–Aina voidaan puhua ihannemaailmoista, mutta tämä on todellisuutta. Heillä on kontakteja yhteiskuntaan ja he tietävät, miten edetä, Hägglund sanoo.

Vöyrillä pakolaisten vastaanotolla on pitkät juuret, ja kunta panostaakin siihen kovasti. Siitä huolimatta maahanmuuttokeskuksen henkilöstölle aiheutui runsaasti työtä kriisin alkaessa.

–Meidän piti palkata lisää työntekijöitä ja pitää huolta siitä, että meillä on riittävästi resursseja, kuten huoneistoja ja asumistarvikkeita, Hägglund sanoo.

Työ on kovaa ja raskasta, koska työskentelemme krii-

sissä olevien ihmisten parissa. Se tarkoittaa myös, että työntekijöiden on muistettava huolehtia itsestään:

–Meidän on osattava laittaa rajat. Voimme tehdä vain niin ja niin paljon auttaaksemme. Jos ottaa toisen ihmisen ongelmat kannettavakseen, palaa helposti loppuun, hän sanoo.

Se on erityisen tavallista vapaaehtoispuolella, hän sanoo. Siksi myös vapaaehtoistyöntekijöiden on muistettava näitä asioita.

Mikä sai teidät lähtemään tähän työhön?

–Se oli sattumaa. Olen työskennellyt täällä alusta asti, Hägglund sanoo.

Minäkin päädyin tänne koulun päätyttyä, mutta pidän työstä. Koskaan ei tiedä, mitä päivä tuo tullessaan, Winberg sanoo.

Nya smärtpumpar förändrar den palliativa vården i Vörå

Den är en liten, enkel sak. Den har några knappar och väger nästan ingenting. Och den gör livet så mycket lättare för den palliativa patienten. De nya smärtpumparna är underverk, säger cancerklubbens ordförande.

Jag möter Siv Säll, ordförande för Vörå-Oravais-Maxmo cancerklubb, samt Pernilla Vikström, palliativ skötare och cancerskötare i Vörå kommun, vid det renoverade anhörigrummet i Allmänmedicinska avdelningen i Oravais.

Det är ett litet och fint rum. Rummet är alldeles nyrenoverat tack vara donationer från bla Vörå-Oravais-Maxmo cancerklubb. Inredningen är ljus och på väggarna finns vackra tavlor. Det finns tillgång till kaffekokare och en bäddsoffa finns redo.

Tanken är att här ska anhöriga till palliativa patienter i terminalskedet kunna få dra sig tillbaka för en stunds vila.

– Det är otroligt viktigt att ett sådant här rum finns, säger Siv Säll.

Hon vet vad hon talar om. Orsaken till att hon är aktiv i cancerklubben är nämligen en tragedi.

– För åtta år sedan fick min man cancer.

Hon berättar. Det var ett sjukdomsförlopp som gick snabbt, mycket snabbt. Tre månader efter beskedet var han borta. Det var frågan om hjärntumörer, svårbehandlade sådana.

Och om det är något Siv önskat att hon hade fått under den tiden är det mera information.

– Jag sökte efter infobroschyrer vid onkologen, men hittade inga. Personalen på sjukhuset var också upptagen, förstås, och jag fick inte riktigt svaren på mina frågor.

Det är därför hon nu aktivt har sig i cancerklubben. Hon vill ge trygghet och information åt andra som drabbas. Och faktumet är att det är många som drabbas i just Vörå.

– Det finns förstås teorier om vad som kan ligga bakom, där Tjernobyl förstås nämns. Men faktum är att ingen vet varför det är så många cancerfall i just Vörå.

För många som drabbas av cancer kommer nyheten som en chock, men faktum är att livet ändå fortsätter. Ja, livet fortsätter faktiskt också efter det att cancerpatienterna flyttat över till den palliativa vården.

– Då många får beskedet om palliativ vård tänker de "jaha, det var där då", men det är otroligt viktigt att komma ihåg att fast man får beskedet att man inte

Anhörigrummet i Oravais hemsjukhus är till för de anhöriga. Här sitter Siv Säll och Pernilla Vikström och berättar om cancerklubbens verksamhet.

Siv Säll.

Pernilla Vikström.

kan bota cancer finns det mycket man ändå kan göra för att ta hand om patienterna, säger Pernilla Vikström.

De palliativa skötarnas uppgift är bla att kartlägga vårdbehovet, göra hembesök, utföra vårdåtgärder i hemmet och att finnas där och stödja, säger hon.

– Det är viktigt att komma ihåg att man har rätt att leva tills man dör. Det är en av de viktiga aspekter palliativ vård handlar om, och de nya moderna smärtpumparna vi nu har är viktiga.

Ja, allmänmedicinska avdelningen i Oravais och deras palliativa patienter har nu fått in två nya smärtpumpar, apparater som injicerar kraftigt smärtlindrande medicin, som kan användas i den palliativa vården.

Palliativ vård och vård i livets slut

• Palliativ vård innebär vård av en patient med en obotlig, progressiv sjukdom. Det betyder att man vårdar patienten och lindrar smärtorna, men att man inte längre försöker bota sjukdomen. • Målet med palliativ vård är att minska lidandet och värna om livskvaliteten. Att beakta och stödja de närstå-

ende hör också till. Palliativ vård kan pågå i flera år.

• Vård i livets slutskede är det sista skedet i palliativ vård. Den äger rum under de sista levnadsveckorna eller -dagarna. Beslutet om vård i livets slutskede fattas av en läkare.

• Källa: Institutet för hälsa och välfärd

Stiftelsen i Vasa för att finansiera pumparna, men de blev dyrare än beräknat.

Resten av köpesumman har delvis finansierats med bidrag från Aktia Sparbanksstiftelsen i Oravais och Kvevlax Sparbank.

Pernilla berättar: – De är enkla att använda

för patienten. Det finns ingen risk att patienten eller anhöriga överdoserar. De väger ingenting, de är små och kan bäras i en väska, och de har en liten tunn plastnål som sticks under huden och fästes där och därför behöver inte patienten få ett nåstick varje gång hen behöver smärtlindring.

Målet är att patienterna som har de här och så önskar ska ha möjlighet att få vara hemma så länge som möjligt. Det är viktigt för livskvaliteten.

Men när det yttersta närmar sig finns sjukvården där, och där kommer också anhörigrummet på avdelningen in. Här ska de anhöriga få stanna för att vara med sina nära och kära in i det sista.

– Jag hann aldrig själv använda det här rummet, men det är bra att det finns, säger Siv.

Cancerklubben ordnar mycket verksamhet för sina medlemmar, för den sociala biten är väldigt viktig. I skrivande stund förbereder både Siv och Pernilla sig för ett viktigt och stort evenemang: Finlandssvenska cancerklubbarnas kryssning till Umeå.

– Den 3–4 september bär det av. Vi ska vara en hotellnatt i Umeå, och så får vi information om välfärdsområdet. Dessutom får vi rundturer i Umeå, shopping och så underhålls vi av Alfred Backa, säger Siv.

Förutom kryssningen kan cancerklubben dela ut bidrag till de drabbade, och så ordnar de må bra-dagar och diskussionsgrupper.

– Det sociala är väldigt viktigt, säger Siv Säll.

TEXT & FOTO: FREDRIK WESTBLOM

En del av gruppen som skrivit "Berättelser om byin." Bertel och Birgitta Häggblad, Barbara Strand-Blomström, Gun-Viol Elenius, Gunilla Jusslin, Björn Wörlund, Sven Thors och Stefan Björklund.

Samlar "byins" berättelser i en bok – utkommer i september

Det var länge tänkt att en byahistorik om Strandbyn, Opegåålin, Öurstranden och Bodholmen skulle sammanställas. Och nu är den äntligen klar. – Det känns skönt, säger bokens upphovspersoner.

Nu är det äntligen dags. I slutet av september, vecka 38, kommer historiken "Berättelser om Byjin" från tryckeriet. Boken, som samlar historier från Strandbyn, Opegåålin, Öurstranden och Bodholmen i Oravais, ges ut av Strandbyns byaråd.

Det har varit ett intensivt arbete. Då föreningen grundades fanns tanken om en historik, men 2016 började det verkliga arbetet med att producera historiken.

– Vi ville ta tillvara de gamla historierna. Det finns väldigt många äldre som har fina berättelser om de här områdena, säger Gunilla Jusslin, som varit byarådets ordförande och som nu är en del av historikens redaktion.

– Oravais by med kyrka, prästgård, administration, gravgård, hamn och de ursprungliga femton hemman växte fram i slutet av medeltiden i det område som man i dag kallar Strandbyn. De andra delarna av Oravais är yngre och byarna har ofta uppstått genom till exempel

Barbara Strand-Blomström och Gun-Viol Elenius.

Berättelser om Byjin

- Boken är en historik om Strandbyn, Opegåålin, Öurstranden och Bodholmen.
- Utgivare: Strandbyns byaråd rf.
- Redaktion: Stefan Björklund, Gun-Viol Elenius,

Stefan Gustafsson, Bengt Häggblad, Gunborg Jakobsson, Gunilla Jusslin, Anders Karls, Barbara Strand-Blomström, Sven Thors, Göran Westerlund, Björn Wörlund.

hemmansutflyttning på till exempel 1700-talet, säger Barbara Strand-Blomström, en annan medlem av redaktionen.

Redaktionen har arbetat idogt med att samla in berättelser, planera boken och skriva ner historierna.

– Det har inte funnits någon byahistorik för de här områdena. Det finns en byahistorik över området vi kallar

lar Kyrkbyn, där kyrkan finns från slutet av 1700-talet, och också om andra byar i gamla Oravais kommun, så vi har försökt täcka in dessa så att ingen ska lämnas utanför, säger Strand-Blomström.

Vad är det för berättelser ni samlat ihop?

– Det är fakta och lokala berättelser om livet på området. Förstås är det beroende på vilka som skrivit och varit med men vi borde ha täckt

Gunilla Jusslin.

”Allt hör ihop. Också livet i en liten by i Österbotten påverkas av världshändelserna.”

det mesta, säger Strand-Blomström.

– Tyvärr har många äldre hunnit gå bort som vetat det mesta som någon kunde veta om Byjin, hemmanen och släkterna som levte här, säger Jusslin.

Målet för redaktionen är att spara historierna till eftervärlden.

– Allt hör ihop. Också livet i en liten by i Österbotten påverkas av världshändelserna. När man läser, studerar äldre tider märker man hur emigration, krig, svåra tider, sjukdomar, arbetsliv och teknisk utveckling påverkat människorna i Byjin, säger

Strand-Blomström.

Hon påpekar att vi i dag också lever i en dramatisk tid, men:

– Visst var det dramatiskt förr också.

Det intressanta är att många nyinflyttade hört av sig till gruppen. De vill veta historierna om det område de nu bor i, säger de. Även de som flyttat bort, till exempelvis Sverige, USA eller Australien, har hört av sig.

Historierna i boken sträcker sig från 1300-talet fram till modern tid. 1900-talet är ändå i stor fokus, säger de.

Det är många människor

som bidragit till boken.

– Många har svårt för att skriva i dag. Man läser genom texterna, skriver om, ändrar och tar bort. Det finns också mycket som måste kontrolleras, som fakta, årtal och namn, som också kan stavas på olika sätt, säger Strand-Blomström.

Så det är en bok som framkommit på talko?

– Ja, på ett sätt kan man säga det. Några av oss har läst, kontrollerat och även skrivit stora mängder med text. Mycket arbete. Men det är skönt att det nu är rott i land, säger hon.

En sak som lyfts upp i boken är historien om den första kyrkan som låg där gravgården ligger sedan 1500-talet. På slutet av 1700-talet byggdes nuvarande Oravais kyrka.

Stefan Björklund, som själv byggt en miniatyr av den gamla kyrkan, har skrivit om den – och om byakrogen som låg vid vägen till kyrkan.

– De brukade slinka in där för att ta en styrketår inför gudstjänsten. Då råkade det sig som så att de kunde vara lite högljudda och stökiga, så då fick de sitta i skampålen som straff, säger han.

Söndagen den 2 oktober klockan 14–18 ordnar gruppen en tillställning på Tallåsen där boken finns till salu.

TEXT & FOTO:

FREDRIK WESTBLOM

Läsartävling

Var finns bilden?

I läsartävlingen gäller det att hitta bilderna i Kommunbladet. Skriv ner de rätta svaren, din adress och ditt telefonnummer och skicka in svaret till **Kommunbladet, Pb 52, 65101 Vasa**. Märk kuvertet "Läsartävling". Svaren behöver vi ha senast den **22 september**. Bland alla korrekta svar utlottas ett **presentkort** värt 20 euro. Lycka till!

sidan _____

sidan _____

sidan _____

sidan _____

Namn: _____

Adress: _____

Telefon: _____

• **Rätt svar:** I förra läsartävlingen gällde det att hitta bilderna på sidorna 18, 6, 9 och 15.

Hägglunds bilder i fotomuseet

En ny fotoutställning öppnade i Hägglunds fotomuseum under Vörädagarna 2022. Bilderna, tagna av fotograf Erik Hägglund, har valts för att skildra liv och leverne förr i världen i ett samhälle som allt fler inte har något minne av eller kunskap om.

Det finns personer att kän-

na igen och minnas men också byggnader, arbetsskeden och festligheter visas. Det finns även bilder som inte identifierats och vi tar gärna emot info om dem.

På publikens begäran håller fotomuseet öppet alla söndagar i september kl 14-16. Inträde.

Begravningsjänster i Oravais/Vörå kommun

GRAVSTENAR och GRAVERINGAR

Öurvägen 17, Oravais. Tfn 0500 722 688
E-mail: lars.vonwendt@netikka.fi, www.wentis.fi

Walter Ohlis går i sexan i Koskeby skola.

Walter Ohlis vann läsartävlingen: "Kul, har deltagit många gånger"

Fotbollen är ett stort fritidsintresse för månadens vinnare av läsartävlingen.

Den här månaden vann Walter Ohlis Kommunbladets läsartävling.

–Oj, vad kul. Tack, säger han då vi ringer honom för att berätta.

Hur känns det?

–Det känns bra. Man har

ju deltagit många gånger så det känns bra att vinna då.

Ohlis har flitigt skickat in svaren på Kommunbladets läsartävling, säger han.

–Det är nog ett tiotal gånger. Kanske sju?

Ohlis går i sexan i Koskeby skola. Några direkta planer för framtiden har han inte.

–Nä, det blir nog högstadiet.

Men en sak vill han fortsätta göra. Och det är att spe-

la fotboll. Det är hans stora intresse, säger han.

–Jag började spela för fyra, fem år sedan.

Ohlis spelar i Norrvalla FF, och deltar ofta i fotbollsträningar. Det måste man göra om man ska nå toppen, vilket hans lag nu gör:

–Vi ligger faktiskt på första plats just nu.

Säsongen håller ännu på, men hans lag har bara tre

matcher kvar att spela.

–Efter det kan vi stiga i division.

Ohlis familj består av pappa, mamma, en syster samt hunden Ebba. Det är troligen mamma som får dra nytta av vinsten på ett presentkort på blommor:

–Jag är inte själv så intresserad av blommor, så jag tror mamma får dem, säger han.

FREDRIK WESTBLOM

Höstmarknad på Tottesunds herrgård

• Maxmo Hembygdsförening r.f. ordnar höstmarknad på Tottesunds herrgård lördag 10.9.2022 kl 11-15.

På plats är ett tjugotal försäljare som säljer bl.a hantverk, hembakat, närodlat, kött, fisk, inläggningar, blommor, honung, böcker, städartiklar, loppis mm.

I kafé serveras kaffe med hembakat. Guidad rundtur i herrgården kl 12.30.

NYHET! På årets marknad serveras brunch i stället för soppa. Brunchen, stående bord med olika fisksorter och kött, grönsaker, pajer, väfflor, hembakat bröd mm bokas i förväg

per tfn 040-1896882 senast 7.9. Dukningar kl 11 och 12.30.

Herrgårdsbrunchen har blivit populär och var fullbokade båda gångerna i våras. Begränsat antal platser så skynda att boka så du hinner få en plats.

Jakobstadsnejdens veterinärsällskap ställer ut sina gamla bilar under marknaden. Kom och njut av deras fina polerade pärlor (väderreservation).

Följ oss: hemsida www.tottesund.sou.fi, facebook: tottesunds herrgård och klemetsgårdarna, instagram: maxmohbf

Har du haft skolungdomar anställda?

• Vörå kommun betalar ut ekonomiskt stöd åt företagare och föreningar som anställer ungdomar för sommarjobb.

Ungdomen bör vara skriven i Vörå kommun 31.12 föregående år, vara mellan

15-25 år och anställningen mellan 1.5-30.9.

Närmare anvisning och blankett för ansökan om stöd finns på kommunen webbplats under Blanketter > Jobb och näringsliv

Oletko työllistänyt koululaisia?

• Vöyrin kunta maksaa taloudellista tukea yrittäjille ja yhdistyksille, jotka palkkaavat nuoria kesätöihin.

Ehtoina, että nuori on ollut kirjoilla Vöyrin kunnassa edeltävän vuoden joulukuun 31. päivänä,

nuori on 15-25-vuotias ja työtä on tehty 1.5. ja 30.9 välisenä aikana.

Tarkemmat ohjeet ja hakemuslomake löytyvät kunnan verkkosivulta kohdasta "Lomakkeet > Elinkeino ja työ"

Födda

Victoria Thors och Robin Andersson i Kimo fick en pojke den 4.7.2022. Han var 52 centimeter lång och vägde 4 205 gram vid födseln. Han fick namnet Elton Andersson. På bilden även storasyster Elise, 3 år.

Jennifer Norrgård och Robin Flygare i Oravais fabrik fick en flicka den 20.3.2022. Hon var vid födseln 49 centimeter lång och vägde 2 760 gram. Flickan fick namnet Alva Adea Flygare. Storasyster Agnes, 2 år, är med på bilden.

Fyll i på nätet

• Vill ni dela den glada nyheten att ni har fått en baby? Fyll i formuläret på adressen www.vora.fi/baby så publicerar vi text och bild i följande nummer av Kommunbladet.

Täytä netissä

• Haluatteko jakaa iloisen uutisen, että teille on syntynyt vauva? Täyttäkää lomake osoitteessa www.voyri.fi/vauva niin julkaisemme kuvan ja tekstin seuraavassa numerossa.

Från oss

- fullständigt blomsterbinderi
- blommor, grönväxter, krukor
- presentartiklar
- minnesfonder
- gravlyktor och ljus

För Dig som uppskattar kvalité!

City Florist

Vöråvägen 23, VÖRÅ
Tfn 040 648 4345
www.cityflorist.fi

Gilla oss för att inte gå miste om nyheter!

Vörå – en kommun med extra allt

● Jag erkänner, jag är utbyss. Jag kommer ursprungligen annanstans ifrån än Vörå, och även om jag ju nog tillbringat en ansevärd mängd tid i kommunen även innan jag fick tjänsten som Kommunbladets redaktör var min kunskap om Vörå kanske inte så stor.

Så är inte fallet längre. Tvärtom, jag har lärt mig massor. Jag har också insett hur mycket som faktiskt ryms i den här kommunen.

Skärgård. Böljande landsbygd.

Åkrar, ängar och lador. Företag, kultur och en massa idrott. Ett vänligt leende och kaffe med bulla. Det, och ett driv att göra inte bara kommunen utan också hembyn och, ja, landet till det bästa det kan vara.

Det här är något andra också kan ta till sig. Vörå kan vara ett exempel för andra kommuner, vilket både Elena Liski som turistade i kommunen samt företagarna bakom Vörå biogas påpekade.

Ibland ser man kanske inte det

finna på ens egen hemort, men det finns där, det lovar jag dig. Du behöver inte ens söka särskilt långt för att hitta det.

Vörå är verkligen en kommun med extra allt.

Fredrik Westblom

FREDRIK WESTBLOM

Nu tuffar Folkhälsan igång hösten med Aktivt seniorliv

● Lokalföreningarna i Vörå, Oravais och Maxmo startar sina träffar i september enligt nedan.

Vi hoppas att många seniorer, både tidigare deltagare och hemskt gärna också nya medlemmar vill komma med i vår verksamhet. Vi behöver alla något att göra och bryta vardagen med och träffa andra, för att må bra och få innehåll i våra liv.

Ta en vän med och kom ut till våra träffar, så får vi tillsammans skapa lite trevlig samvaro under hösten. Vi hoppas och tror att ni kan känna er hemma i vårt gäng. Du väljer om du vill delta i Maxmo, Vörå Röda byn, Tälamods skola eller i Oravais.

Vi försöker göra dagarna trevliga med olika intressanta föreläsningar, minnes träna, sjunga, spela bingo, dricka kaffe, jumpa mm. Men också uppfylla det ni önskar göra tillsammans med oss. Vi har gemensamma julfester och brukar åka på utfärder tillsammans.

Vi ordnar skjuts till träffarna om ni behöver. Taxi T Krooks för Oravais-gruppen, Taxi Bror Holmqvist för

Maxmo-gruppen och Röda byns grupp sköter Taxi Caj Toppar.

Ni ringer någon av dem vid skjutsbehov till träffarna.

Vår verksamhet samarbetar med SFV (Svenska Folkskolans vänner)

Har du funderingar och vill fråga mer om verksamheten kan du ringa Kerstin 050 594 3151, Gun 045 352 0064 eller Bernice 050 340 8143.

Hoppas vi syns under hösten på någon av träffpunkterna. Ni är alla välkomna precis som ni är.

I Vasabladet informerar vi i föreningsspalten vad slags program vi har för varje träff sen, så det kan ni följa, och för att komma ihåg datumerna när och var träffarna är.

Start enligt:

Vörå Röda byns samlingslokal, start onsdag 14.9. kl. 14-16

Maxmo Idrottsgården, start onsdag 21.9. kl. 14-16

Oravais i Hvc:s matsal, start fredag 23.9. kl. 13-15

Tälamods f.d. skola, start onsdag 28.9. kl. 13-15

KERSTIN KARLSSON

verksamhetsledare för Aktivt seniorliv i Folkhälsan VOM

Bland annat bingospel och utflykter står på spel när Aktivt seniorliv kör igång.

VÖRÅ
Oy RSW Ab
 Rakennuspalvelu • Byggtjänst
 0400 357931
 sixten.wester@rswbyggtjanst.com

• Falsade tak
 • Inplåtning av skorstenar
 • Rännor och taksäkerheter
 • Fönsterbleck och plåtlistor

Oravais Plåtslageri
 Jens Norrgård 050-592 4888

DIAMANT
SÅGNING BORRNING
RSW Oy
 VÖRÅ
 TIMANTTI
SAHAUS POROUS
 tel/puh 0400 357931
 sixten.wester@rswbyggtjanst.com

TOM'S ALLT I ALLO
 www.tomsalltiallo.nu
 050 525 7216

JOHANS BYGG
 Nybyggen och renoveringar
 Johan Bertils
 tfn 050-590 1861

KM Roofing
 050-5721214 050-5689549
 Plåtslageri • Maskinfalsade plåttak
 Fönsterplåt/Plåtlistor
 Taksäkerhetsprodukter
 Inplåtning av skorstenar
 Skräddarydda lösningar enligt kundens behov
 Lagervägen 9 A7, 65610 Korsholm • 050 572 1214 / 050 568 9549 • www.kmroofing.fi

Behöver du få hjälp med att åtgärda obalanser i din kropp?

Naturvårdsklinik HeidiG erbjuder:
 Klassisk homeopati
 Taktill stimulering
 Olika energibehandlingar
 Reikikurser
 Kådsalva
 Presentkort

Mera info: **heidig.fi**
 Mottagning: Larrvägen 712, Vörå
 Tfn: 044 5440477

Vill du annonsera i Kommunbladet?
Kontakta maj-len.kuivamaki@hssmedia.fi.

KOMMUNBLADET

ONSDAGEN DEN 7 SEPTEMBER 2022

NR 7 • ÅRGÅNG 37

AB NORDQVIST-TRANS OY Senaste 1965

AVFALLSTRANSPORT OCH SOPKÄRLEFÖRSÄLNING
TÖMMNING AV SLAM BRUNNAR
AUKTORISERAD SKROT

STORA SOM SMÅ TRANSPORTER
TILL OLIKA TILLÄGGNINGAR
BARACK + CONTAINER UTHYRNING
FLYTTBARA WC INVA, FISSOARE, TVÄTTSTÄLL
BETONGBIL MED RÄNNA

ADRESS: Kleivenvägen 106, VÖRÅ
KONTOR: (06) 3837 568
BERNT: 0500 365 361
E-POST: nordqvist.trans@gmail.com
FACEBOOK: AB Nordqvist-Trans Oy

TRÖSKNINGEN INLEDD!

SERVICE OCH DEJOURERING

BAGGAS
BIL & TRAKTOR

www.baggasbil.fi

Bruksgatan 383, tfn 010 3224 070
Anders 0500 157 917

HÖSTEN PÅ Norrvalla

Evenemang

- 1.10 Friluftslördag och Skördemarknad
- 19.11 Hjärndagen
- 26.11 Dansfest

Utbildningar & kurser

- 12.9 Utbildning till mental tränare
- 16.9 Utbildning till kostrådgivare
- 17.9 Baskurs – Mental träning inom idrott och motion
- 28.9 Baskurs i vegetarisk- & vegankost (online)
- 2.11 Baskurs inom mag- och tarmhälsa (online)
- 11.11 Introduktion i psykodrama/fortbildning

Mer info: folkhalsan.fi/norrvala

Folkhälsan Norrvalla
folkhalsannorrvala

Höstnyheter!

Signature, Jensen,
Dresslike Marie, Modékalle!
Välkommen!

TEXTIL NYGÅRD
Vöråvägen 34, 66600 Vörå
☎ 383 0941
ÖPPET: vard. 9-17, lörd. 9-13

KBL

LEIPOMO-HERKUT
På fredag 9.9.
Vörå på torget
10-14.
Niko / 040 832 8559

GRAVSTENAR AV ERKÄND KVALITET

från **KIVILÄHDE** KAIVIN KIVI

Hämta redan idag en kostnadsfri katalog från vår byrå.

Begär offert, det lönar sig!

Vörå Begravningsbyrå Vörå, Oravais, Maxmo

Stefan och Ann-Sofie Lindgård, Vöråvägen 23, VÖRÅ
Tel. 040-659 3335 www.begravningsbyra.fi

VÖRÅ KOMMUN **VÖYRIN KUNTA**

FÖRENINGSTRÄFF
Onsdag 14.9.2022 kl. 18:30
Centrumskolan i Oravais (matsalen)

Program (bl.a.):

- Info från fritidskansliet och övriga sektorn för livskvalitet om aktuella ärenden
- Lilian Westerlund från projekt PEPP i föreningar (www.pepp.fi) informerar om modellen

Vi vill också gärna höra vad ni har för tankar och idéer kring föreningslivet.
Formulär och anmälan: www.vora.fi/foreningar
Anmäl senast 12.9.2022

YHDISTHYSTREFFIT
Keskiviikkona 14.9.2022 klo 18:30
Centrumskolan i Oravais (ruokasali)

Ohjelma (mm.):

- Tietoa ajankohtaisista asioista
- Lilian Westerlund kertoo PEPP-mallista (www.pepp.fi).

Haluaisimme myös kuulla ajatuksiasi ja ideoitasi yhdistyselämästä.
Lomakkeet ja ilmoittautuminen:
www.voyri.fi/yhdistykset
Ilmoittautuminen 12.9.2022 mennessä.

VÖRÅ KOMMUN **VÖYRIN KUNTA**

Ändring av stranddetaljplanerna för Mossasholmen och Stora Kåtaskär

Planutkastet är offentligt framlagda till påseende under tiden 7.9-7.10.2022 på kommunens webbplats: www.vora.fi/mossasholmen

Eventuella åsikter riktas till planläggningssektionen, Vöråvägen 18, 66600 Vörå och lämnas in senast 7.10.2022.
Vörå 7.9.2022
Planläggningssektionen

Mossasholmenin ja Stora Kåtaskärin ranta-asemakaavojen muutos

Kaavaluonnokset ovat yleisesti nähtävillä 7.9.-7.10.2022 Vöyrin kunnan kotisivuilla: www.vora.fi/mossasholmen

Mahdolliset mielipiteet osoitetaan kaavoitusjaostolle, Vöyrintie 18, 66600 Vöyri ja on jätettävä 7.10.2022 mennessä.
Vöyriellä 7.9.2022
Kaavoitusjaosto

BIOMETRISKT INTELLIGENTA GLASÖGON? JA.

VI MÄTER DINA ÖGON FRÅN TUSENTALS PUNKTER. RESULTATET: DET MEST EXAKTA SEENDET.

Fenno OPTIK **Karitas Optik** **FINLÄNSK SERVICE** **Resurs Bank**

Vöråvägen 5, 66600 Vörå Tel. 06 383 7333 Vi betjänar må - to kl 10-17 www.karitasoptik.fi

BIOLAN SNABB-KOMPOST 220 eco

TREND 7 VIT MATT INOMHUSFÄRG
2,7 L **28⁵⁰**
9 L **69⁰⁰**

PRESTO LF VÄGGSPACKEL
10 L **33⁰⁰**

GEVEKO REMPPA 7 VIT MATT INOMHUSFÄRG
2,7 L **17⁵⁰**

JÄRN-RAUTA KULLA
Oravais, tfn 357 5800

JALAS OFFROAD 1878 VINTERSKOR
139⁰⁰